

Prestatiebeloning in het onderwijs

Column
Wim Boonstra

Mijn vader heeft zijn hele werkzame leven in het onderwijs gewerkt. Hij begon in 1946 op een basisschool in de Amsterdamse Kinkerbuurt en heeft zich in de loop der jaren opgewerkt tot een eerstegraads bevoegd docent geschiedenis.

Lesgeven was zijn lust en zijn leven. Hij heeft het gedaan tot 1984. Toen ging hij met pensioen. Tegen zijn zin, maar de vakgroep geschiedenis moest

inkrimpen. Mijn vader, een jaar voor zijn pensioen, mocht blijven. Zijn jonge, veelbelovende collega, net vader geworden, moest eruit. Toen heeft mijn vader de eer aan zichzelf gehouden en is eruit gestapt.

Mijn vader was een rasverteller. Dat is voor een docent geschiedenis een prettige eigenschap. Hij ging voor het lesgeven, maar niet voor de carrière. Hij had ook (con-)rector kunnen worden, maar dat trok hem niet. Toch verbaasde hij zich altijd over de starheid in het beloningsbeleid.

Toen mijn vader les gaf aan een avondlyceum waren er twee groepen geschiedenis. Iedere groep was een kleine dertig leerlingen groot. Steevast ontstond het volgende patroon: de groep van mijn vader dijde snel uit tot een man of vijftig, de parallelgroep bevatte nog maar een man of tien.

De oorzaak was simpel: de andere docent kon of wilde niet goed lesgeven. Zijn leerlingen haalden ook structureel slechtere

resultaten. Deze situatie heeft jarenlang voortbestaan zonder dat de school er wat aan kon of wilde doen.

Nu is ook in het onderwijs de situatie sinds het begin van de jaren tachtig wel wat veranderd. Toch is het nog steeds zo dat het onderwijs qua beloning achterloopt bij een groot deel van het bedrijfsleven en de rest van de overheid.

Dat geldt met name voor de mensen die voor de klas staan. Hun betalingsniveau blijft achter en er wordt verzuimd qua betaling te differentiëren tussen goede en slechte docenten. Het is een fabeltje dat je dat onderscheid niet kunt maken.

Een docent kan eens de pech hebben met een groep slechte

Het gaat niet om het grote geld en mensen in het onderwijs zijn vaak heel erg loyaal

leerlingen, maar in het algemeen is het al snel duidelijk wie het goed doen en wie niet. Ik weet ook nog precies van welke docenten op de lagere en middelbare school ik het meest geleerd heb. Mevrouw Van Buren wist heel goed hoe ze een grote groep les moest geven, en passent een enkel geval van ADHD moeiteloos op de weg houdend.

Ik ben in de loop der jaren genoeg mensen tegengekomen die in het onderwijs zijn begonnen, maar wegens gebrek aan perspectief hun loopbaan elders hebben voortgezet. Het gaat niet om het grote geld en mensen in het onderwijs zijn vaak heel erg loyaal. Voor een deel is lesgeven een roeping. Maar het geeft geen pas om die loyaliteit financieel af te straffen, in plaats van te belonen.

De kwaliteit van het onderwijs is de laatste decennia gestaag afgekald. Ik heb mijn vroegere docenten nooit op taal- of rekenfouten kunnen betrappen. Ook niet decennia later, als ik mijn

oude schoolspullen nog eens doorkijk. Dit in schril contrast met het proza dat ik af en toe op de rapporten van mijn kinderen heb zien voorbij komen.

Dat moet anders en ook hier gaat het weer om prikkels:

- door docenten die hun vak bijhouden te belonen krijg je betere docenten;

- door in beloning te differentiëren tussen goede en minder goede docenten stimuleer je beide groepen om goed hun best te doen;

- door ook in financiële zin een carrièreperspectief voor goede docenten te creëren trek je betere afstudeerders aan.

Zo simpel is het.

Waarom zijn de onderwijsvakbonden tegen prestatiebeloning in het onderwijs? Het is hopelijk toch niet al zo ver dat de minder goede docenten al de meerderheid van hun achterban uitmaken?

.....
**Wim Boonstra is chief econo-
mist van Rabobank.**

